

The Short Portable Assessment of Capacity for Everyday Decision Making (ACED)

The following is a template for a short version of the ACED that can be adapted to any functional problem, including medication management, money management, and meal preparation.

The ACED was developed by:

Jason Karlawish, MD
University of Pennsylvania
and

James Lai, MD
Yale University

תורגם על ידי ד"ר יעל זילברשלג באישור המחברים

במסגרת עבודת הדוקטורט

בהנחיית פרופסור נעמי יוסמן מאוניברסיטת חיפה

מדברי המחבר לגבי האבחון:

"הגרסה המקוצרת של אבחון ה-ACED מאפשרת לבוחן לראיין אדם עם בעיה תפקודית שלה לפחות פתרון אחד אפשרי (לדוגמה, אדם ששוכח את התרופות שלו וניתן לספק לו קופסת תרופות).
גרסה זו מאפשרת לבחון יכולת קבלת החלטות בצורה לוגית צעד אחר צעד. על הבוחן לשפוט האם התשובה הינה: מותאמת, חלקית או לא מותאמת (בהתאם לעובדות), והאם הביצועים הכוללים של האדם מצביעים על כך שהוא מסוגל או לא מסוגל לקבל החלטה לגבי ניהול הבעיה התפקודית"

המלצה:

יש לקרוא את המדריך באנגלית של אבחון ה-ACED לפני ההעברה הראשונה.

The Short Portable ACED

על מנת למלא אבחון זה יש לזהות בעיה תפקודית אצל האדם, ולפחות אפשרות אחת לפתרון הבעיה. לאחר מכן יש להתאים את השאלות בהתאם לבעיה התפקודית אותה יש לאדם והפתרון הקיים לבעיה זו.

לכל שאלה יש להחליט האם התשובה של הנבדק הינה: מותאמת / חלקית / אינה מותאמת על פי הקריטריונים הבאים:

Understanding Scoring Criteria-	Appreciation Scoring Criteria	Reasoning Scoring Criteria
הבנה 0 = (תשובה אינה מותאמת) האדם נותן מענה שאינו נכון ומעוות. 1 = (תשובה חלקית) האדם מראה ידע מסוים לפריט אבל נותן מענה חלקי ומעורפל. 2 = (תשובה מותאמת) האדם זוכר את ההקשר של הפריט ומציע הסבר ברור לכך.	הערכה 0 = האדם מציע סיבה שאינה תואמת את המציאות, או לא יכול לענות על השאלה. 1 = האדם מאמין / לא מאמין שהאפשרות תעניק לו יתרונות /חסרונות אבל הסיבה אינה ברורה ויכולה להיות מעוותת ולא קשורה למציאות. 2 = האדם מודע לחלק מהיתרונות /חסרונות ומציע הסבר שיש לו בסיס הגיוני.	הנמקה Comparative-השוואתי 0 = האדם אינו מציע דבר להשוואה או מציע דבר שאינו הגיוני. 1 = האדם מציע דבר מה להשוואה אך מבלי לציין תוצאות ספציפיות. 2 = אדם מציע דבר מה להשוואה עם תוצאות ברורות. Consequential-תוצאתי 0 = האדם מספק תוצאה שאינה יומיומית או תשובה שאינה הגיונית. 1 = האדם מספק תשובה חלקית ללא פרטים. 2 = האדם מספק תשובה שהינה תוצאה יום יומית ברורה וחיונית.

קריטריון הניקוד נועד לעזור בהפעלת שיקול הדעת של הבודק בהקשר לשאלה האם לאדם יש יכולת קבלת החלטות מספקת בכדי לקבל החלטה משלו.

מהי הבעיה התפקודית: מהן האפשרויות לפתרון הבעיה? מלא כאן לפחות פתרון אחד
--

The Short Portable ACED (SPACED) (Karlavish & Lai, 2007).

• **האם האדם מבין את הבעיה?**

יש לתאר את הבעיה התפקודית של האדם. יש לבקש מהאדם לחזור על הנאמר במילים שלו.
יש לתאר את תוצאות הבעיה. יש לבקש מהאדם לחזור על הנאמר במילים שלו.

• **האם האדם מעריך את הבעיה?**

האם האדם מאמין שאכן יש לו את הבעיה שתוארה?
"האם יש לך בעיה כלשהי עם" (לומר את הבעיה התפקודית)?

• **האם האדם מבין את האפשרויות לפתרון הבעיה?**

יש לתאר את האפשרויות לפתרון הבעיה התפקודית. יש לבקש מהאדם לחזור על הנאמר במילים שלו.

• **האם האדם מבין את היתרון של האפשרות שניתנה?**

יש לתאר את היתרון של האפשרות שניתנה. יש לבקש מהאדם לחזור על הנאמר במילים שלו.

• **האם האדם מבין את החיסרון של האפשרות שניתנה?**

יש לתאר את החיסרון של האופציה שניתנה. יש לבקש מהאדם לחזור על הנאמר במילים שלו.

• **האם האדם מעריך את היתרונות והחסרונות של האפשרויות שניתנו?**

האם האדם חושב שאחת האפשרויות לפתרון הבעיה תועיל לו? "עכשיו תיקח בחשבון את האפשרות הבאה (לנקוב באפשרות). האם אתה חושב שאפשרות זו (לנקוב באפשרות שתעזור להתמודד עם הבעיה התפקודית) יכולה להועיל לך"?
האם האדם חושב שהאפשרות עלולה להחמיר את המצב עבורו? "עכשיו תיקח בחשבון את האפשרות הבאה (לנקוב באפשרות). האם אתה חושב שאפשרות זו (לנקוב באפשרות שתעזור להתמודד עם הבעיה התפקודית) עלולה להחמיר את המצב עבורך?"

• **נימוק השוואתי (Comparative Reasoning)**

כיצד הבחירה של האדם טובה יותר מאפשרות אחרת (כמו למשל לא לקבל עזרה)? "מה הופך את הבחירה שלך טובה יותר מ (לנקוב באפשרות אחרת)?"

• **נימוק תוצאתי (Consequential Reasoning)**

מה היה קורה אם האדם היה צריך לבחור באפשרות אחרת? "איך (לנקוב באפשרות שתעזור להתמודד עם הבעיה התפקודית) היה משפיע על חיי היום יום שלך?"

• **הבעת בחירה (Expressing)**

בחירה סופית להתמודד עם הבעיה התפקודית. "עכשיו לאחר שהייתה לנו הזדמנות לשוחח על (לנקוב בשם הבעיה התפקודית) מה היית רוצה לעשות?" (לדברי המחבר פה הכוונה האם האדם יכול לומר את בחירתו, לא מהי בחירתו אלא להביע החלטה).